

8. Padlet. URL: <http://allakozachuk.blogspot.com/2017/12/padlet.html>
9. Бізнес-модель Canvas для громадських організацій. URL: <https://www.prostir.ua/?kb=biznes-model-canvas-dlya-hromadskyyh-orhanizatsij>
10. Сервіс Flipgrid для проведення опитувань та ефективної взаємодії з учнями. URL: <https://naurok.com.ua/post/servis-flipgrid-dlya-provedennya-opituvan-ta-efektivno-vzaemodi-z-uchnyami>
11. Програми для онлайн-уроків. URL: <https://myownconference.com/blog/uk/programy-dlya-onlajn-urokiv/>
12. Сучасні вчителі у Facebook. URL: https://www.facebook.com/groups/modernteachers/posts/502436419435286/?_rdr

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК РУШІЙ СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ

Дешко Н. В.¹, Опачко М. В.²

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

E-mail: ¹nataliia.deshko@uzhnu.edu.ua, ²magdaopachko@gmail.com

Постановка проблеми. Розвиток інтелектуальної зрілості професіоналів є ключовим аспектом сучасної вищої освіти, який вимагає інтеграції педагогічних технологій, спрямованих на формування комплексу здібностей. Ці здібності включають пізнавальну активність, уміння створювати цілісне уявлення про предметну область, встановлювати цілі та вибирати шляхи їх досягнення, а також адаптацію до освітніх ситуацій і здатність до обґрунтованого прийняття рішень. Основне завдання вищої освіти полягає у створенні ефективних стратегій підготовки фахівців, здатних до самореалізації та інноваційного внеску у професійну сферу. Однак, з урахуванням нових викликів, пов'язаних із військовими діями та неможливістю багатьох студентів бути присутніми на парах, відповідне дослідження набуває нових ознак та ключового значення. Більше того, інноваційні моделі навчання створюють не лише суттєві переваги для здобувачів освіти, але й певні недоліки. Усе це обумовлює необхідність дослідження цього питання з нового боку та з урахуванням сучасних обставин.

Мета дослідження полягала у реалізації методу коучингу в процесі засвоєння магістрами змісту дисципліни «Дидактичний менеджмент у вищій школі» та експериментальній перевірці ефективності його використання для формування складових професійної компетентності майбутніх педагогів.

Методи дослідження, які використовувались для досягнення мети: теоретичні – порівняльний аналіз джерел з проблеми дослі-

дження для розкриття сутності коучингу та можливостей його використання у процесі професійної підготовки магістрів; моделювання для створення професійно орієнтованих ситуацій навчання, критеріально-оціночний метод для розробки критеріїв і показників ефективності; *емпіричні* – спостереження, анкетування, тестування, педагогічний експеримент, методи математичної обробки одержаних результатів для встановлення достовірності висновків експериментальної роботи. Дослідження проводилось на базі кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «УжНУ». В експериментальній частині дослідження брали участь студенти-магістранти кафедри, підготовка яких здійснюється за напрямом «Педагогіка вищої школи».

Обговорення. Аналіз джерел з проблеми дослідження дозволяє визначити, що коучинг (з англ. *coaching* – тренерство) – це професійна допомога особистості у визначенні і досягненні її особистих та професійних цілей. Коучинг – це розмовна діяльність, яка спрямована на підтримку людей у навчанні та розвитку, тим самим підвищуючи їхню здатність досягати більшої кількості свого невикористаного потенціалу. Розуміння коучингу як «бесіди віч-на-віч, зосередженої на вдосконаленні навчання та розвитку шляхом підвищення самосвідомості та почуття особистої відповідальності...» [1] підкреслює, наскільки він ідеально узгоджується з освітніми цілями. Але ми відрізнятимемо коучинг від наставництва, від викладання чи обміну досвідом. Йдеться про створення найкращого можливого середовища для того, щоб люди могли вчитися самостійно.

Експериментальна модель використання коучингу передбачала засвоєння змісту дисципліни «Дидактичний менеджмент у вищій школі» [3], який представлено окремими інформаційно-діяльнісними модулями: 1) проектування цілей, завдань, програмних результатів ОК; 2) організація та управління у дидактичному процесі; 3) моделювання дидактичної взаємодії; 4) діагностування ефективності реалізації спроектованої системи. Засвоєння магістрами-майбутніми педагогами, викладачами вищої школи змісту вибраної дисципліни реалізовано за контекстним типом: магістри моделюють ситуації майбутньої професійної діяльності, використовуючи інструменти коучингу [2].

Для засвоєння першого елемента дидактичного менеджменту – проектування цілей, завдань, програмних результатів ОК магістри повинні були запропонувати навчальний курс для студентів бакалаврату, попередньо «просканувавши» його з використанням техніки SWOT-аналіз та запропонувати план дій з його впровадження у реальний освітній процес. Для прикладу таким проектом став онлайн-курс «Ос-

вітні інструменти критичного мислення» з освітньої платформи «Prometheus» [4].

Другий етап засвоєння змісту дидактичного менеджменту полягав у діяльності організації та управління в освітньому процесі. Йдеться про добір методів і засобів, технік і технологій реалізації цілей курсу, а також про методи і засоби забезпечення зворотного зв'язку. Для цього використовувалась техніка SMART, яка застосовувалась до онлайн-курсу «Освітні інструменти критичного мислення» з метою моніторингу забезпечення процесу впровадження курсу необхідними інструментами (засобами, методами, формами).

Наступний етап засвоєння змісту дидактичного менеджменту полягав у опануванні досвіду діяльності моделювання взаємодії, моделювання освітнього середовища, що опираються на комунікативність, емотивність, емоційність тощо. У цьому випадку використовувались рефлексивні технології в організації дидактичної взаємодії у процесі розгляду теми «Розвиток критичного мислення у студентів».

Четвертий етап засвоєння змісту дидактичного менеджменту опирався на використання різних технологій коучингу: індивідуальні та групові коуч-сесії, рефлексивні практики, рольові та ділові ігри, аналіз кейсів.

Технологія «Вікно Джохарі» використовувалась для особистісного розвитку, для саморефлексії магістрів. Ця технологія допомагає магістрам краще зрозуміти свої сильні та слабкі сторони, а також можливості для розвитку. Технологію «Вікно Джохарі» використовували для виконання проєкту: Підвищення ефективності навчання студентів. Усі методи в повній мірі дали можливість забезпечити засвоєння змісту дидактичного менеджменту як процесу послідовного використання технологій і технік коучингу. Для кожного етапу використовувались ті чи інші інструменти коучингу.

Експериментальна робота здійснювалась на предмет визначення ефективності використання коучингу за когнітивним, мотиваційним, рефлексивним критеріями. Ефективність використовуваних методів і форм оцінювалась за допомогою коефіцієнта t -критерію Стьюдента.

Результати. Порівняльний аналіз досвіду використання коучингу у вітчизняній та закордонній педагогічній практиці показує, що обидва підходи мають спільні риси, такі як підвищення кваліфікації педагогів, розвиток лідерських навичок та впровадження інноваційних методів навчання. Однак, у закордонній практиці коучинг більш систематизований та інтегрований у професійний розвиток педагогів, що дозволяє досягати більш високих результатів; у розвиток коучингових

технологій робляться величезні інвестування і коучинг просувається уже на цифровому рівні.

Статистичний аналіз результатів експериментального дослідження показує, що відмінності у результатах діагностики даних у попередньому та кінцевому зрізах є статистично значимими, тобто можна говорити про наявність позитивного впливу методу коучингу на формування професійної компетентності магістрів за всіма виокремленими критеріями (когнітивним, мотиваційним, рефлексивним). Отже доведено доцільність та експериментально перевірено ефективність використання коучингу у підготовці магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи».

Висновки. Коучинг в освіті відрізняється від коучингу в інших секторах. Ключова відмінність полягає в тому, що коучинг в освіті має чітку мету: покращення результатів навчання. Коучинг використовується для підтримки кожного в освітній спільноті і саме тому коучинг виступає як важлива інноваційна практика, що сприяє формуванню компетентностей та професійному розвитку майбутніх фахівців. Ця технологія навчання базується на принципах самостійності, відповідальності та активної участі студентів у власному навчальному процесі. Вона дозволяє студентам визначати власні навчальні цілі, розвивати критичне мислення та аналітичні здібності, комунікативність та емоційний інтелект. Всі названі аспекти є визначальними рисами студентоцентризму – сучасної методології вищої освіти.

Перспективи подальших досліджень полягають у виявленні потенціалу інноваційних освітніх технологій для формування професійно-особистісних якостей магістрів-майбутніх педагогів.

Література

1. Коучинг в освіті: короткий посібник / Крістіан Ван Нівербург. <https://www.growthcoaching.com.au/resource/coaching-in-education-a-brief-guide/>
2. Наумова О. А., Кравченко Г. Ю. Педагогічний коучинг як інноваційна технологія управління закладом освіти. Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика. 2021. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25888> (дата звернення: 10.04.2023).
3. Опачко М. В. Практикум з «Основ дидактичного менеджменту»: навч.-метод. посіб. Ужгород: УжНУ, 2017. 161 с.
4. Освітні інструменти критичного мислення» («Prometheus») <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/osvitni-instrumenty-krytychno-homyslennya/>